

Розвиток творчих здібностей учнів старшої школи засобом соціокультурного колажування

В умовах соціальних і економічних перетворень, якісних змін сучасного суспільства різко зростає потреба в людях, які мають не лише міцні і глибокі знання, але і здатні самостійно, нетрадиційно, творчо вирішувати існуючі проблеми. У документі ЮНЕСКО «Виховання у Дусі Миру», в національній доктрині розвитку освіти в Україні, законах «Про освіту», «Про дошкільну освіту» наголошується, що домінуючою метою освіти є розвиток таланту дитини і формування творчої особистості.

Проблема творчої обдарованості знайшла своє відображення в дослідженнях як вітчизняних вчених (А.Г. Асмолова, А.В. Брушлінського, З.Ю. Калмикової, Б.М. Кедрова, А.М. Матюшкіна та ін.), так і зарубіжних (Е. Де Боно, Ф. Баррон, Дж. Гауем, Р. Стернберг, -Д. Льюс та ін.), які розглянули **філософський, психологічний та педагогічний аспекти.**

Проаналізувавши дослідження вчених, ми вважаємо, що доцільно притримуватись наступного визначення творчості: **«Творчість — вища форма активності і самостійності в діяльності людини. Це потреба щось змінити, удосконалити, внести нове, оригінальне»** [1,201].

Навчання в умовах нового полікультурного суспільства дало новий поштовх розвитку творчих здібностей учнів за рахунок вивчення культури інших народів. Це дає можливість учням не тільки глибше зрозуміти та усвідомити свою рідну українську культуру, але й творчо підійти до вивчення іноземної культури, а саме: реалізує творчі здібності учнів в процесі іншомовної комунікативно-пізнавальної діяльності, розширює їх загальноосвітній кругозір, розвиває своє мислення, пам'ять, відчуття і емоції. Таким чином, вивчення мови і культури виступає як засіб для розвитку

творчості учнів в різних сферах життя, при цьому в учнів заглиблюється розуміння принципу історизму, діалектико-матеріалістичного підходу до оцінки явищ, розвиток творчого мислення.

Вивчення вікових та психологічних особливостей старшокласників свідчить про те, що саме на даному етапі виникають і формуються професійні наміри і первісне орієнтування в різних сферах праці, адже старший шкільний вік є сензитивним періодом для формування здатності до творчої самореалізації.

Дослідження теоретичних основ даної проблеми диктує необхідність пошуку нових ефективних методів формування творчих здібностей учнів старшої школи. Ми вважаємо, що розвиток особистості учня, здатного брати участь у міжкультурній комунікації може ефективно здійснюватися на основі наочності, що має ряд переваг в порівнянні з іншими традиційними методами викладання, а саме: збільшує ефективність навчання старшокласників, допомагає засвоювати матеріал більш осмислено й з більшим інтересом, мобілізує психічну активність учнів, викликає інтерес до занять мовою, розширює обсяг засвоюваного матеріалу, знижує стомлення, мобілізує волю, полегшує весь процес навчання, служить вихідним моментом, джерелом і основою отримання знань, створює фундамент розвитку творчої уяви й мислення, є критерієм достовірності здобутих знань і т.д.

Дотримуючись законів психології про краще сприйняття та запам'ятовування інформації при роботі всіх аналізаторів, слід згадати про більш ефективне використання комбінованої наочності. Саме до такого виду належить метод **колажування**. **Колаж** - це, насамперед, засіб зображальної наочності, що представляє собою образне, схематично фіксоване, за допомогою мовних і екстралінгвістичних засобів відображення деякої частини предметного змісту, об'єднаного ключовим, ядерним, поняттям-реалією [2, 5].

Мета використання техніки колажу полягає в формуванні творчих здібностей учнів в умовах полікультурного простору, при якому колаж виконує

розвиваючу, пізнавальну та навчальну функції, формує соціокультурну компетенцію учнів.

Учні старшого шкільного віку виявляють живу цікавість до життя своїх ровесників за кордоном, до їх звичаїв, традицій, устрою повсякденного життя, форм проведення дозвілля і тому подібне. Використання соціокультурної інформації в доступній і захопливій для них формі сприяє засвоєнню елементів іншомовної культури, підвищенню пізнавальної активності учнів, створенню у них позитивної мотивації. На нашу думку, технологія колажування є найбільш ефективною для формування соціокультурної компетенції, адже вона полягає в створенні наочних смислових ланцюгів з чіткою структурою, для того, щоб послідовно розкрити ключове поняття теми, що вивчається.

Ефективність запропонованої методики була перевірена експериментально під час проходження педагогічної практики у школі. Покращення загальних результатів та формування творчих здібностей учнів експериментальної групи за всіма параметрами зрізу в експериментальній групі збільшилось на 45 %.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Педагогическая энциклопедия. Том 2. - М.: Советская энциклопедия, 1995. - С.201.
2. Нефедова М.А. Коллаж и коллажирование в учебном процессе/ М.А. Нефедова // Иностр.языки в школе. - 1993. - № 2.
3. Альтшуллер Г.С. Развитие творческого воображения – 1997. – № 1. – С. 3-24.
4. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. редактор укр. Видання доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

5. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Англійська мова / За ред. П.О. Беґа. – К.: Шкільний світ, 2001. – 43 с.
6. Brown P. Levinson S. Politeness: Some Universals in Language Use. Studies in International Sociolinguistics, #4. – New York. – 1978. – 127 p.